

KÖNYVÉSZET.

Új könyvek és füzetek.¹

Baksay Sándor összegyűjtött irodalmi dolgozatai. I—III. k. Franklin. 470, 460, 370 l. A 3 kötet ára 24 K. — E gyűjtemény — sajtó alá Kéký Lajos rendezte — az elhunyt írónak könyvalakban meg nem jelent műveit foglalja magában, még pedig az I. kötet az elbeszéléseket és rajzokat, a II. az emlékezéseket, köztük a Dömötör Jánosról tartott emlékbeszédet, egypár magyar alak rajzát, tizenhárom költeményt s az Odysseia első kilencz énekének fordítását, a III. a néprajzi dolgozatokat s a költő vallásos tárgyú dolgozataiból kettőt. Ugyanitt a Könyvészetű függelékben Kéký Lajos összeállította Baksay irodalmi munkásságának teljes jegyzékét.

Cholnoky Jenő: Földrajzi képek. »Élet« kiadása, év n. 351 l.

Császár Elemér: Arany János. Ünnepi előadás. 15 l.

Eckhardt Sándor: Az aradi közművelődési palota francia könyvei. Arad, 25 l.

Evtapjai, A Kisfaludy-Társaság —. Új folyam, L. kötet. 1916—1917. Franklin, 205 l.

Galamb Sándor: Irodalomtörténetírás és művésztörténet. (Különnyomat a Budapesti Szemle 1917. júliusi füzetéből.) 36—55 l.

Geréb József: A római kultúra legjelentősebb vonásai. Franklin, k. 8-r. 169 l. 2*80 K.

Gineverné Györy Ilona: Angolok. »Élet« kiadása, év n. 256. 5 K.

Grexa Gyula, Dr.: Arany János Csaba királyfiija. Szerző kiadása. N. 8-r. 61 l. — Az IK. folyó évfolyamának I—III. füzetében megjelent dolgozat különnyomata Anthes Györgynek ajánlva.

Gyulai Ágost: Quem Dii odere... Kihez írta Arany János »Tanári jubilaumra« című költeményét? K. 8-r. 18 l.

Harsányi István: A sárospataki Rákóczi-könyvtár és katalógusa. A sárospataki főiskola kiadása. 70 l. Ára 3 K. — Rákóczi könyvtárának katalógusa — készült valószínűleg az 1658—1660 közti időben — igen becses művelődéstörténeti szempontból, de mint irodalomtörténeti emlék is nevezetes, mert tíz olyan könyvnek címét őrizte meg, melyekből ma egy példány sem ismeretes. Emeli becsét, hogy e tíz könyv közül öt magyar nyelvű. (Halotti predicatio Prinyi Gábor fölött, Julius tsászárnak munkái magyarul, Aegidius L. Az igaz Szent Egyházzól, Nap várása Kászonyi Jánosé, Istenes elmélkedések Vámosi Gergely által.) Külön kiemelem a Julius tsászárnak munkái címűt, Julius Caesar Commentariinak legrégebb magyar fordítását.

Kardos Albert: Arany János emlékezete. (A debreczeni reál 1916/17-iki értesítőjében) Debreczen, N. 8-r. 3—7 l. — Arany költői nagyságának rövid, mélyen átértzett méltatása.

¹ A Budapesten megjelenteknél a hely, az 1917-ben megjelenteknél az idő, a 8-r.-űeknél az alak megjelölése elmaradt.

Kozma Andor: Hetedhét országból. (Üti emlékek és mesék.) Franklin, 1916. IV, 463. Ára 9 K.

Könyvtár, Magyar. Lampel, k. 8-r. Számonként 36 f.

843—844. Lengyel elbeszélők (Sienkiewicz, Stasiak, Orzeszko, Szymanski, Przerwa-Tetmajer). Ford. Bányay Károly. 101. l.

845—846. Ambrus Zoltán: Régi és új színművek. Színházi bírálatok. Második sorozat. 92 l.

847. Beöthy Zsolt: Ferencz József királyunk és Erzsébet királynénk emlékezete. 46 l.

848—849. Bársony István: Vadásztáska. 83 l.

850. Villányi Andor: A férj és egyéb elbeszélések. 51 l.

855—856. A világháború naplója. XIII. Az 1916 május-június-júliusi események.

Könyvtár, Olcsó. Franklin, k. 8-r. Számonként 30 f.

1867—1869. Tolsztoj Leo: Szergij atya. Ford. Trócsányi Zoltán. 95 l.

Lakatos László: Két regény. Franklin, 248 l. 5 K.

Loósz István: Bartók Lajos. 52 l. — A költő élete fontosabb eseményeinek közlése s a Bartók-bibliographia és repertorium után Bartók egyéniségét röviden, líráját, epikáját és drámai műveit behatóan ismerteti.

Mikszáth Kálmán: A szelistyei asszonyok. — Ne okoskodj Pista. Révai, év n. 204 l. 3 K.

Mikszáth Kálmán: A tekintetes vármegye. Révai, év n. 257 l. 2'50 K.

Mikszáth Kálmán: Két választás Magyarországon. (Katángy Menyhért viszontagságos élete. — Katángy Menyhért levelei. — A körtvélyesi gyász.) Révai, év n. 305 l. 4 K.

Mikszáth Kálmán: Páva a varjuval és egyéb elbeszélések. Révai, év n. 220 l. 2'50 K.

Molnár Ferencz: Az óriás. Franklin, 235 l. Ára — K. — Elbeszélések, az Éva cz. kötet új kiadása.

Molnár Ferencz: Ismerősök. Franklin, k. 8-r., 217 l. Ára 5 K.

Petrik Géza: Magyar könyvészet 1901—1910. XI—XII. füzet. (Laban Antal — Mezey Gyula.) A M. T. Akadémia támogatásával kiadja a Magyar könyvkereskedők egyesülete, N. 8-r. 160 l. Ára 6 K. — A Magyar könyvészet második kötetének első két füzeté, kapható a szerzőnél (Budapest, II., Donáti-u. 49.).

Shaw, Bernard: Ember és felsőbb rendű ember. Komédia és filozofia. Ford. Hevesi Sándor. Révai, 1917. (Világkönyvtár) 415 l. 1'90 K.

Takáts Sándor: Régi magyar asszonyok. »Élet« kiadása, év n. 341 l. 6 K.

Tamedly Mihály: Igaz Sámuel és a Hébe. Sopron, 39 l.

Trikál József: Egység felé. »Élet« kiadása. Év n. 364 l. 6 K.

Vándor Iván: Balassa Bálint szerelmei. Athenaeum. 134 l. 3 K. — Három vékony szállal egymáshoz fűzött novella Balassi életéből. (Anna, Krisztinka, Bálint elköltözik); tárgyak a költő megismerkedése Lossonczy Annával, szerelmi viszonya Hagymássy Krisztinával és halála. A szerző tehát nem rajzolja a költő egész pályáját, hanem mozgalmas életének csak három epizódját értékesíti. Megállapíthatjuk, hogy jól ismeri a költő legújabb, legterjedelmesebb életrajzát, Erdélyi Pálét, s annak adataiból vesz át egy párat, de keveset. A mit a történetből merített, azt híven megtartja, így adatai megbízhatók, csak a Füves kertecske címébe csúszott hiba: nem »Beteg léleknek« hanem »leleknek való füves kertecske« a helyes cím.

Zollvány Irén: Arany János emlékezete. N. 8-r. 30 l. — Ez a két íves tanulmány eredetileg ünnepi beszéd volt a Szt. István-akadémia Arany-ünnepélyén, s annak szellemében főként Arany költészetének ethikai értékét vizsgálja. A költő műveinek s az irodalomnak teljes ismeretével vonzó képet ad hősről s mind választékos stílusával, mind emelkedett fölfogásával méltán illeszkedik bele az Arany emléket ünneplő dolgozatok sorába. Külön is ki kell emelnünk minden egyoldalúságtól és felekezetiiségtől ment erkölcsi álláspontját: bár katolikus pap írta s egy katolikus akadémia ülésén hangzott el, egy vonás, egy árnyalat sincs, a mi erre vallana.

Irodalomtörténeti repertorium.

- P. *Ábrahám Ernő*. Csillagok a Tiszában. — Ism. Császár Elemér. A Cél 311. l.
- Arany J. Alszeghy Zsolt**. Arany János. Nagyszombati Hetilap 9. sz. Apróságok Arany János ifju korából. M. Figyelő I. 378—381 l.
- Arany Jánosné és Széll Piroska* levelei Arany utolsó napjairól P. Napló 210. sz.
- Bartha József*. Arany János. Magy. Középisk. 66—68. l.
- Császár Elemér*. Arany János. M. Figyelő I. 321—339. l.
- Galamb Sándor*. Arany János. Huszad. Száz. 35. köt. 97—113. l.
- Gelenzey Mihályt János*. Vissza: Aranyhoz. Korponai Közl. 5. sz.
- Gondán Feliczián*. Ünnepi beszéd Arany Jánosról. Pécsi Napló 113. sz.
- Gyöngyösy László*. Arany János gyermekkorából. Vasár. Ujs. 26. sz.
- Gyöngyösy László*. Arany János Nagyszalontán. Protest Szemle 215—219. l.
- Ignotus*. Arany s a népiesség. Nyugat I. 776. l.
- Járossy Andor*. Pessimista volt-e Arany? Eperjesi Lapok 22. sz.
- Kenessey Jozefina*. Arany, Tompa, Liszt trilogia. Veszpr. Hírl. 14. sz.
- Kosztolányi Dezső*. Arany, a vidéki. Délmagyarország 53. sz.
- Kovács Antal*. Arany János költői művészetéről. Zalai Közl. 35. s kv. sz.
- Raikicsné Hauzer Mária*. Emlékezés Arany Jánosra. Fehértemplom és vid. 21. sz.
- Ránzai H. Péter*. Vezérlő csillagunk. Arany János születésének száz éves fordulóján. Garamvidék 21. 22. sz.
- Ránzai H. Péter*. Három mozaik Aranyról. Garamvidék 14. 15. sz.
- Szigelthy Piroska*. Arany János. Siklós 11. sz.
- Sziltya Emil*. Arany János és a külföld. Uj Nemzedék 10. sz.
- Balázs Béla*. Trisztán hajóján. — Ism. Babits Mihály. Nyugat I. 698. l.
- Balla Ignác*. Az ő keze. — Ism. Dömötör István. M. Figyelő II. 397—399. l.
- Bárony István*. Vérvirág. — Ism. B. L. Magy. Hírl. 135. sz. — Kázmér Ernő. Hét 19. sz.
- Bielek László iff.* Emlékezés Gyóni Gézáról. Eperjesi Lapok 36. sz.
- Binder Eugen*. Géza Gyóni als Liebeslieddichter. Pest. Journ. 212. sz.
- Cholnoky László*. Cholnoky Viktor Nyugat I. 660—678. l.
- Császár Elemér*. Shakespeare és a magyar költészet. — Ism. Iy. Urania 214—216. l.
- Czerzy Mihály*. Tömörkény István kiadatlan verse. (Este.) Temesv. Hírl. 112. sz.
- Drasche Lázár A.* Tűzpróba. — Ism. Majthényi György. Zólyomvm. Hírl. 20. sz.
- Dutka Ákos*. Ismerlek Caesar. — verseskönyve. — Ism. *m-i*. Temesv. Hírl. 98. sz.
- Garády Viktor*. És mégis szép ez a világ. — Ism. B. Magy. Figyelő II. 430. l.
- Hatvany Lajos*. Szomorv Dezső. P. Napló 218. sz.
- Herczeg Ferencz*. Tűz a pusztában. — Ism. Ó. Bud. Hírl. 186. sz. — Bud. Hírl. 186. sz. — Hatvany Lajos. P. Napló 193. sz.
- Jászai Mari*. Tömörkény István. Délmagyarország 98. sz.
- Kacziány Géza*. Petőfi ezrede. Magyarország 135. sz.
- Kaffka Margit*. Hangyaboly. — Ism. Hatvany Lajos. P. Napló 168. sz.
- Kálnoky Izor*. Klárka doktor. — Ism. Ó. Bud. Hírl. 186. sz. — Góth Ernő. P. Lloyd 184 sz.
- Kálnoki Izidor*. Az áldott lelkű Márta asszony. — Ism. *án*. Az Ujság 126. sz.
- Kassák Lajos*. Új költők könyve. — Ism. Babits Mihály. Nyugat I. 700. l.
- Komáromi János*. Tilinkó. — Ism. Nagy Samu. Bud. Hírl. 183. sz.
- Kosztolányi Dezső*. Mák. — Ism. Világ 201. sz.
- Krúdy Gyula*. Az irodalom 1917-ben. Magyarország 201. sz.
- Krúdy Gyula*. Őszi utazások a vörös postakocsin. — Ism. Csatlós Máthé. Hét 23. sz.

- Lakatos László.* Két Regény. — Ism. Góth Ernő. P. Lloyd 184. sz. — Zolnai Béla. Hét 18. sz.
Landauer Béla. A tanár. — Ism. Mohácsi Jenő. P. Lloyd 203. sz.
Lázár István. A fekete grófné. — Ism. Ó. Bud. Hirl. 156. sz.
Molnár Jenő. Példának okáért. — Ism. i. e. Budapest 135. sz.
Nadányi Zoltán. Kerek erdő. — Ism. b. m. Budapest 154. sz.
Sassy Csaba. Frontról frontra — versei. — Ism. k. e. Temesv. Hirl. 124. sz.
Schöpflin Aladár. Magyar írók. — Ism. Hatvany Lajos. P. Napló 186. sz.
Strasser, Josef. Géza Gyóni. P. Lloyd 185. sz.
Szász Károly. A magyar dráma a politikai elnyomatás időszakában.
 Urania 109—118. l.
Szilágyi Géza. Az ördög nyája. — Ism. i. e. Budapest 135. sz. — S...i J. Pest. Journ. 198. sz.
Tömörkény István. Egyszerű emberek. — Ism. b. m. Budapest 154. sz.
Török Gyula. Tömörkény. Nyugat I. 832—834. l.
Vér Mátyás. Az árnyék. — Ism. i. e. Budapest 135. sz. — S...i J. Pest. Journ. 198. sz. — Mohácsi Jenő. P. Lloyd 203. sz.

Összeállította: HELLEBRANT ÁRPÁD.

HELYREIGAZÍTÁS.

Az IK. f. év: I—III. füzetében közölt: *Arany János Csaba királyfi-jának töredékei* című értekezésembe néhány hiba csúszott be, melyek a korrek-turánál, erős katonai elfoglaltságomnál fogva, elkerülték figyelmemet.

A II. f. 152. lapján a jegyzet utolsó sorában 1883 helyett 1881 olvasandó.

A 153. lapon az első bekezdés (>Nagyon fontosnak tartom, stb.) 8 sora tárgyitalan, ugyanis a *Revue des deux mondes* megvolt a nagykőrösi gimnázium könyvtárában, valamint Thierry Attilája is, könyvalakban. Arany az elsőt 1855-ben, a másodikat 1856-ban onnan kölcsönözte ki. (Lásd: Irodalomtörténet 1913: 550 l.)

A 154. lapon a jegyzethez kapcsolódó: Arany, úgy látszik, ismerte Debreczeni eposzát, legalább a nagykőrösi gimnázium könyvtárából kikölcsönözte 1856-ban; (I. Irodalomtörténet id. h.) de ezt a motivumot aligha onnan vette át, mert már az 1853-i töredékben is benne lett volna, hogy Krimhilda öli meg Attilát, bár ott még nem a második feleséggel való nászéjszakán: ott — úgy látszik az I. ének 44 versszakából — Attila nem Hunniában veszi nőül Mikoltot, hanem még a >tenger szigetében<.

A III. f. 278. lapján 27—32. sorokban a számok összezarodtak.

A 27. sorban 46 helyett 52 irandó.

A 29. sorban 7 helyett 13 irandó.

A 32. sorban 46 helyett 52 irandó.

A 288. lapon alulról számított 19-dik sorban a föntebb mondottak alap-ján törlendő a következő négy szó: >bár ez alig hihető —<.

A 292. lapon az Oláh-idézet utolsó előtti sorában *sonnii* helyett *sonnii* irandó.

A 293. lapon a jegyzet első és második sorába tévesen került Ammianus Marcellinus neve. Helyébe Marcellinus Comes irandó.

A források tárgyalásánál sokszor hivatkoztam a *Képes krónikára*. Mivel a *Bécsi képes krónika* az első, második és harmadik dolgozat idején még kiadva nem volt, Arany vagy kézirati másolatot ismert róla vagy lehetséges, hogy az idézett helyekre nézve nem a *Képes krónikát*, hanem a *Budai krónikát* használta, ez utóbbinak szövege ugyanis a kérdéses részekben a *Képes krónika* szövegével megegyezik.

DR. GYULA.

